

Balettest a kamaraszínházban

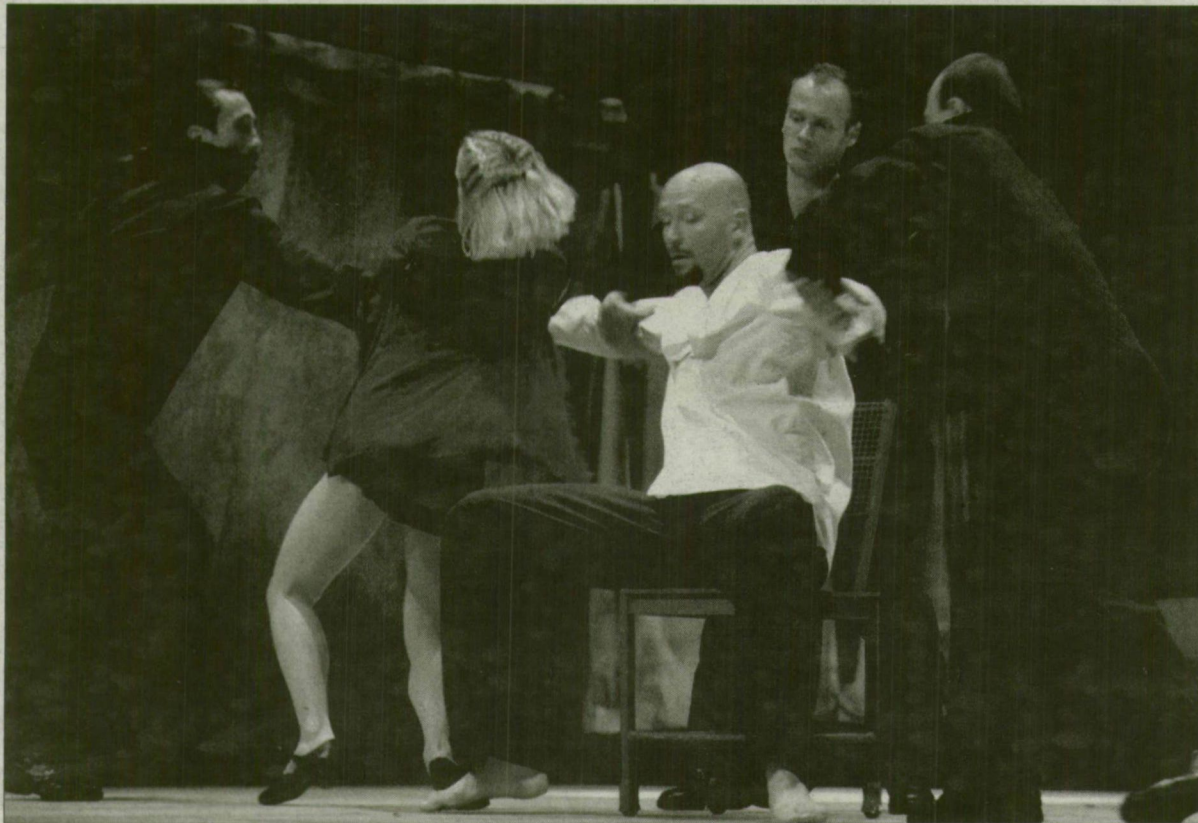
Megkeresni a magunk angyalát

**Sokré-
tűen gaz-
dag tánc-
színházi
est a Sze-
gedi Kortárs Balett
idei első
bemutatója. Az örvénylő
nyugalom perceit nyújtja
Myriam Naisy Angyalok
suttagása című táncmű-
ve, az örvénylő feszült-
séget Juronics Tamás
Mandarin-feldolgozása.**

A világszerte dolgozó francia táncos-koreográfus, Myriam Naisy a következő mottót választotta a *Szegedi Kortárs Balett* számára komponált, *Angyalok suttagása* című művéhez: „Elegendő emlékeztünk mélyén/ Megkeresni a magunk angyalát/ Hogy szárnyakra leljünk/ És felemeljük a világot” (Gilbert Zufferey). Ötszereplős táncja olyan, mint egy hitében megrendíthetetlen lélek mélyéből feltörő, sallangmentes, de erősszavú ima. Mint egy letisztult formájú, nagy erejű költemény, amelynek minden szava megváltoztathatatlanul a helyén van, s hozzátenni, se elvenni belőle nem lehet.

Gavin Bryars hőmpolygó nyugalmú, elmélyülésbe sodró monotoníájú zenéjét legszívesebben pszichoanalitikusok titkokat őrző díványai mellé képzelném. Naisy mozgáskompozíciója ennek a tudat mélyrétegeibe hatoló, s mintegy az evolúció „megindulása” előtti pillanatot megörökítő zenének a leképezése. Olyan pillanatok felidézése, amelyekben nincsenek még evilági dolgok; angyalok suttagnak. Avagy ellenkezőképpen: ezt a zenét az ember eddig legfantasztikusabb teljesítményének, az útutazásnak a himnuszaként képzelném, afféle modern szférák zenéjének, melynek táncos közzvetítői mintha a légüres térben, a súlytalanság állapotában, a jellegzetesen késleltetett-lassított stílusban mozognának. Az Angyalok suttagása a nézője képzeletére számít, s mindenkit olyan bűvkörbe hív, amilyen kinek-kinek a saját-

Küzdelem. Kocsis László, Kopeczny Katalin, Juronics Tamás, Topolánszky Tamás, Sárközi Attila. (Fotó: Miskolczi Róbert)

ja. Csak az a biztos, hogy ez a vonzás erős, a bűvölet létező. A végsőig letisztult, aprólékosan kidolgozott, cizellált mozdulatok lágyan és szorosan egymásba kapcsolt láncolata ez a tánc, lassúdad, hőmpolygó, áradó mozdulatfolyam. Békesség, nyugalom, egyszersmind félelmes erő, magabiztos öntörvényűség ragyog belőle. Bele lehet feledkezni, akár az elemek szemléletébe: az ég és a föld állandó változékonyságába, a vizek megállíthatatlan áramlásába, a tűz lobogásába. Vagy az angyalok suttagásába.

Myriam Naisy, aki számára a klasszikus balett világa sem idegen, nagyon vágyott már arra, hogy olyan kortárs együttesrel dolgozhasson, ahol a modern technikákat magától értetődő természetességgel használják. Az Angyalok suttagása meggyőző bizonyíték arról, hogy Szegeden ismét megtörtént egy nagy találkozás: Kalmár Attila, Kocsis László, Kovács Dóra, Markovics Ágnes, Nemes Zsófia – a bemutató szereplői – elsőrangú

előadói teljesítményt nyújtottak.

Egyediségével, eredetiségével vonzó az est másik darabja, *Juronics Tamás* Bartók-feldolgozása. A csodálatos mandarin. A hagyományos történet-felmondással szakító új változat a koreográfusnak, valamint a játéktér, a jelmezek, a kelléktár tervezőjének, Molnár Zsuzsának igen szerencsés alkotói szimbiózisára is kiváló példa. A Juronics-Mandarin: színpadi szimbólum. A Vágy létezésének és „működésének” tisztán színpadi eszközökkel történő felmutatása. A Bartók-mű szereplői ebben a felfogásban szinte érdektelenné válnak, egyetlen szereplő marad: a mandarin és a lány kapcsolatában születő, fejlődő, beteljesülő és meghaló Vágy. A műnek a Bartók-zene által fölfokozott képi hatása a legerősebb. Különösen megkapó, ötletességében és artisztikumában elragadó a csúcspontja: a színpadot egyetlen hatalmas, vörös lepel borítja, amely alatt életre kel a mandarin-megszemé-

lyesítette Vágy. Juronics maga táncolja a szerepet. Kivételes fizikai adottságait, magasságát, hosszú végtagjait, valamint az óriás vörös anyag mozgékonyosságát plasztikusságát felhasználva emlékezetes színpadi képek sorozatában fejezi ki mindazon tartalmakat, amelyeket az ő olvasatában a bartóki szimbólum hordoz. Ez a vörösben izzó, parttalan, gáttalan, hullámzó-hőmpolygó, mindent elborító, földöntúli „dolog” addig csábítja, vonzza a lányt, amíg be nem borítja, el nem nyeli, amíg el nem következik a beteljesítés és egyszersmind a halál pillanata. A kép egyszerre jéghegy és tűzforró. Nyomasztó, kíméletlen, fantasztikus, rejtélyes és nagyszerű. Mint a bartóki zene.

A darab összes többi „tálmánya” ezeket a pillanatokot szolgálja. Bartók hegedűverseny részletére komponált *prológus* tudatja, itt nem a csavargók és az utcalány mandarin-csúcspontú kalandjai elevenednek meg, hanem „a” férfi-nő kapcsolat feszültségterhes, rej-

télyes, izgalmas és ember-szabású – lényege. A külvilág, a pinceszoba a maga szellemyszerű-szimbolikus berendezésével fokozatosan épül a férfi és a nő fölé, akik a ruhájukat is a „légből nyelik”. Az üres tér, valamint a meztelen férfi és nő felöltöztetésének színpadi aktuása arról az alkotói gondolatáról árulkodik, hogy a világ természetesen közeg változtatja meg. A továbbiakban a darab arról szól, hogy a közeg ellenállása dacára érvényesül a természet vegetatív ereje, megtörténik a születés, az élet és a halál. Ha az ember természetéről van szó, akkor ezek a *szexualitás stációi* – sugallja Juronics színházi nyelven, s Bartók zenei nyelvtől egyáltalán nem eltérően. *Kopeczny Katalin* kiváló a lány szerepében, hálátlanabb feladatukat fegyelmezetten valósítják meg a szellem-csavargók vagy eleven kellek: *Topolánszky Tamás, Sárközi Attila, Aczél Gergő, Kocsis László*.

Sulyok Erzsébet

Darázs József kiállítása a B Galériában

Gúzsba kötve táncolok

Október 29-éig látható a Bartók Béla Művelődési Központ B Galériájában Darázs József Angyalok szárnyak nélkül című kiállítása. A festőművésszel – akinek egyéni stílusú képei jól felismerhetők dekoratív tisztaságú színeiről, egyszerre absztrakt és organikus formavilágáról, sajátos tematikájáról – a tárlat kapcsán beszélgettünk.

– **Hogyan kezdett képzőművészettel foglalkozni?**

– Spontán módon fordult az érdeklődésem a festészet felé, és autodidaktaként kerültem erre a pályára. Nagypapám, Papp Kálmán – aki annak idején földmérő mérnöként együtt dolgozott Móra Ferencsel – szintén festett, van is egy képe a múzeum archívumában. Igaz, hogy ő egészen más tematikájú, elsősorban néprajzi jellegű képeket alkotott, mégis elképzelhető, hogy a képzőművészeti érdeklődés genetikailag kódolt nálam. Az is érdekes történet, hogyan kezdtem festeni: a barátnőm – ma már a feleségem – érettségi után rendezgette a tankönyveit és a rajzeszközöket, amikor megláttam nála egy érintetlen akvarellkészletet. Elkértem, és azóta is megszállottan minden szabadidőmben festéssel foglalkozom.

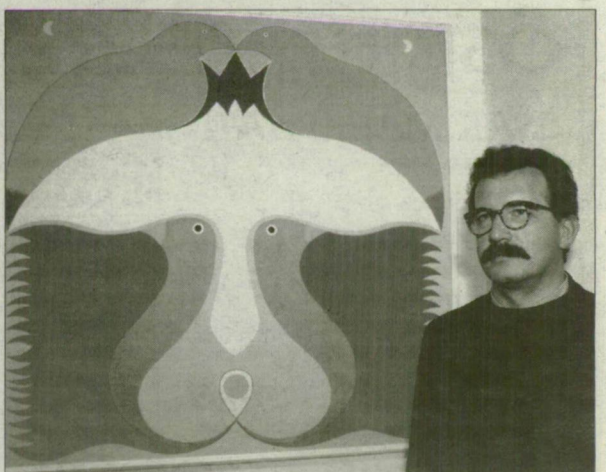
– **Kiktől kapott szakmai útmutatást az alkotás-hoz?**

– Négy évig jártam a Tábor utcai szabadiskolába, ahol Fritz Mihály és Lapis András korrigáltak. Nagyon sokat jelentett, hogy a katonaság idején, a hetvenes évek végétől hallgatni kezdtem Pap Gábor előadásait Debrecenben. Ő egy hihetetlenül elmélyült tudású művészettörténész és rendkívüli ember, aki meghatározó hatást gyakorolt alkotómunkámra. Noha 1974 óta festek, a pályámat igazából 1986-tól számítom, amikor tagja lettem a Fiala Képzőművészek Stúdiójának. Ez azért volt fordulat, mert utána már könnyebb volt bekerülnöm a meghatározó szakmai szervezetekbe. A MAOE, a Képző- és Iparművészek Szövetsége, valamint a Magyar Festők Társasága tagjaként ma már azt mondhatom, hivatásszerűen üzem a festészetem. Pap Gábor szellemisége mellett később Földi Péter festőművész szemlélete is hatott rám, aki hozzám hasonlóan gondolkodik a világról. Ők voltak a világgépépítőm.

Hollósi Zsolt

– **További tervek?**

– Jövő év elejére Kecskemétre hívtak meg egy önálló tárlatra, majd Szentendrén is lesz egy saját kiállításom. Ha minden igaz, barátaimmal, Sejben Lajossal, Popovics Lórinccal és Bauer Istvánnal még ebben az évben lesz egy nagy közös tárlatunk Pápan, jövőre pedig Kaposváron.

Darázs József: „Ma a negatív szabadság állapotában élünk.” (Fotó: Miskolczi Róbert)

Szüreti mulatság a Gyertyámos utcában

Munkatársunktól

Immár negyedik alkalommal rendezi meg hagyományos szüreti mulatságát a Gyertyámos Utcai Óvoda. Az óvodába járó gyermekek mellett a szervezők minden betérőt szívesen fogadnak, akik szeretnének egy délutánt igazán szüreti hangulatban eltölteni. Kezdetnek délután háromtól az ovisok adnak műsort „Itt a szüret, mire vársz” címmel. Ezután a Rokka együttes lép színpadra, muzsikájukra természetesen táncolni is lehet majd, akárcsak a szőlőtőkék között, egy igazi szüreti mulatságon. A hagyományos kézművesség fortélyait is elcsajáthatják a nagyobbcskák, a lovaskocsi pedig mindenkit elvisz egy körre. A mulatság tetőfokán alkalom nyílik megízlelni az idej első mustot, na meg az ősz érlelte gyümölcsöket. A szüreti mulatságot záró Jókai bableves előtt még az is kiderül, ki nyerte a szüreti rajzpályázatot.

Mi kell a műszaki karhoz?

Szeged városa nemrég azzal a céllal bocsátott egy épületet a felsőoktatási intézmények rendelkezésére, hogy ott kapjon helyet egy ezután létrehozandó műszaki kar. Ilyen jellegű képzésre valóban szüksége van a régióknak, ám egy új kar létrehozásának számtalan személyi és tárgyi feltétele van.

Az utóbbi időben egyre gyakrabban merül fel a gondolat, hogy a szegedi felsőoktatási kínálatot ki kellene egészíteni egyetemi szintű műszaki oktatással is. Ezt nemcsak a gazdasági szféra, hanem a város vezetése is kívánatosnak tartja, ezért a közgyűlés nemrég egy épületet bocsátott a felsőoktatási intézmények rendelkezésére ezzel a céllal. Szabó Gábor, az élelmiszeripari mérnökképzést 37 éve folytató SZÉF főigazgatója egyetért a műszaki kar létrehozásának gondolatával, de azt is hangsúlyozza, hogy

mindez nagyon kemény munkát és komoly befektetést igénylő vállalkozás, amelyből nemcsak a felsőoktatási intézményeknek, hanem a felvevőpiacnak és a városnak is ki kell vennie a részét. Egy új kar létrehozásának igen komoly személyi, tárgyi és anyagi feltételei vannak, amelyhez a jelenlegi szegedi felsőoktatás jó, de önmagában korántsem elégséges alapokkal rendelkezik – véli Szabó Gábor. Mint mondja, a személyi feltételek részben adottak, hiszen a leendő Szegedi Tudományegyetem karainak mindegyikében vannak olyan oktatók, akik el tudják látni a műszaki oktatás bizonyos feladatait. Ám ahhoz, hogy megfelelő színvonalú kart lehessen alapítani, jó nevű professzorokat kell Szegedre csábítani más egyetemi városokból. Mégpedig úgy, hogy megfelelő életkörülményeket, lakást biztosítsunk nekik. – Ez nem működik úgy, hogy a professzor a hajnali interciti-vel idejön, az estivel meg hazamegy – mondja Szabó Gábor.

A főigazgató szerint a tárgyi feltételek tekintetében is hasonló a helyzet. Úgy a természettudományi karon, mint az élelmiszeripari vagy a tanárképzőn vannak olyan laboratóriumok, amelyeket komoly fejlesztéssel alkalmassá lehet tenni a műszaki képzésre, ám ehhez nagyon sok pénzre van szükség. – A világbanki támogatásból természetesen el lehet különíteni bizonyos hányadot erre a célra, de a pénzügyi alapok nagy részét más forrásból kell előteremteni. A világbanki támogatásból ugyanolyan beruházásokat kell megvalósítani, amelyekre a jelenlegi képzési kínálat mellett is égető szükség van – mondja a főigazgató. Szabó Gábornak meggyőződése, hogy a műszaki kar létrejöttéig anyagilag is támogatniuk kell azoknak a cégeknek, amelyeknek a szóban forgó munkaerőre szükségük van. És biztosítaniuk kell a hallgatóknak a gyakorlati képzés lehetőségét is, mert az elméleti tu-

dás önmagában – különösen műszaki területen – nem sokat ér. Mint mondja, ez mindenütt a világon így van: a felsőoktatás és a gazdasági szféra közösen vállalja a műszaki szakemberek oktatásának feladatát.

És hogy milyen műszaki szakembereket kellene képezni Szegeden? Szabó Gábor szerint semmiképpen sem szabad valamilyen szűk szakirányra koncentrálni, hiszen egyetlen területen sem versenyezhetünk a nagy múltú műszaki egyetemekkel. Inkább olyan általános, régi kifejezéssel élve „civil” mérnököket kellene oktatni, akik megfelelő műszaki ismeretekkel, közgazdasági, menedzseri, vállalkozói, jogi alapokkal rendelkeznek ahhoz, hogy bármilyen területen megállják a helyüket. – Ha pedig szakodni kívánnak, munkavállalóként folytathatják tanulmányaikat valamilyen hagyományos műszaki egyetemen – mondja a SZÉF főigazgatója.

K. G.